

6272

พ.ศ. 1272910

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ธนากร ไส้ตอก
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายชนกร ใสโสภณ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ พรหมเตื้อ)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาณุมิ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(อาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองซ้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 22 ก.พ. 2560 พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : ธนากร ไส้โศก

ปริญญา : รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 358 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) โดยมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ .82 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล

อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อยที่สุด
คือ ด้านการเป็นผู้ประท้วง มีจำนวนข้อเสนอแนะ 2 ข้อ คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วม
กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้โดยการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ
เพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน
ควรจัดประชาคม หรือจัดโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่เพื่อให้ประชาชนได้
แสดงความคิดเห็นและพบปะกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The political participation of people in Nonpiban Sub district Administration Organization, Kea Dum district, Mahasarakham Province.

AUTHOR : Thanagon Saisok

DEGREE : M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Assoc. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom

Major Advisor

Dr. Songsak Jeerasombat

Co-advisor

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2017

ABSTRACT

The purpose of this research aimed to study the level of the participation political of people in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province. For studying the factors that had relationship with the political participation of people in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province. And to study the recommendation on political participation of people in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province. The sample on this study was the voters in Nonpiban Sub- district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province and who were 18 years old or up consist of 358 persons. The instruments used in this research were questionnaire by using a rating-scale with the reliability was .82 and data analysis by using computer program. The statistic used were Mean, Percentage, Deviation and Person's product Moment Correlation Coefficient with the statistic significant at 0.05 level.

The study results were as follows : The participation political level of people in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province as a whole was moderate .The study result on the factors that had relationship and the political participation of people in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham province found that age , education level, occupation and income no relationship with the political participation of people. in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province.

The recommendation on political participation of people in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province found that the level of political participation of people in Nonpiban Sub-district Administrative Organization, Kea Dum district, Maha Sarakham Province are at the lowest level .For the political protestant there are 2 suggestions. People should be encouraged to participate in activities that provided by Sub-district Administrative Organization by group people together to participate at the variety of activities to be the central platform for expression to the needs of people who have suffered. They should setting the community or the Sub-district Administrative Movement Project for people to express their opinions and meet with administrators and officials of the local administration.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ทรงศักดิ์
จีระสมบัติ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้
ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบ
วิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.สมศักดิ์ พรหมเตื้อ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณา
ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ยิ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ นายพิทักษ์พล ประथा นายกมล ตราชู และนายเรณูวัฒน์
พงษ์อุทธา ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้คำแนะนำในการ
สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ได้แก่
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาลอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาลอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามที่ได้ให้ความร่วมมือ
และสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบุชาคุณของบิดา มารดา
และบูรพาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้สติปัญญาและคุณธรรมเกิดขึ้น อันเป็นเครื่องนำชีวิต
สร้างความเจริญด้านการศึกษาและประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ

ธนากร ไสโสภ

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	7
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง	24
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	28
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41

หัวเรื่อง	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปผลการวิจัย	59
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	72
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	79
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	82
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	85
ประวัติผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล 35
2	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและกลุ่มตัวอย่าง 42
3	ข้อมูลอายุและรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม 49
4	ข้อมูลระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม 49
5	ข้อมูลอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม 50
6	การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม 51
7	การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเลือกตั้ง 52
8	การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 53
9	การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน 54
10	การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต องค์กรบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้ประทุ้ง 55
11	การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง 56

12	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	57
13	ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	58

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย	40
---	--------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

1	การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	80
2	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	83

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ได้วางรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) โดยมีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่ความเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพได้ ไม่ใช่การเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนเท่านั้น หากแต่อยู่ที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นตัวชี้วัดการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สมพิศ สุขแสน. 2552 : 1)

การมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือรูปแบบการปกครอง กล่าวคือ หากเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เริ่มต้นแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ การบริหารกิจการสาธารณะของท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ การพูดคุยกันทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมาย การแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนาการเมืองทางวิทยุ โทรทัศน์ การรวมตัวประท้วงในรูปของกลุ่มผลประโยชน์และการแสดงทัศนคติทางการเมืองของประชาชนโดยการกรอกแบบสอบถาม (Poll) ความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น สามารถกระทำผ่านการใช้สิทธิ์เลือกตั้งหรือการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น การช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การชุมนุมประท้วงคัดค้านตลอดจนการเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อนโยบายการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จันทนา สุริจาวี. 2544 : 410 - 415)

การเมืองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีส่วนร่วมส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) อย่างกว้างขวาง โดยครั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญและมีส่วนร่วม

ในการเสริมความมั่นคงแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา (Developing Countries) ทั้งหลาย องค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองอันสำคัญในการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้ (ไชยพร ตันจิติตานนท์. 2536 : 3)

ตามที่ได้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2552 นั้น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อจำนวน 2,840 คน มีผู้ที่ออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งจำนวน 2,380 คน คิดเป็นร้อยละ 97.54 ของผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งทั้งหมด (ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล. 2552)

สำหรับตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ อยู่ห่างจากจังหวัดมหาสารคามประมาณ 30 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 14 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ปัญหาที่พบคือขาดน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำดิบ การคมนาคมยังไม่สะดวก เนื่องจากสภาพถนนที่ใช้มีสภาพชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ จนบางครั้งก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและทรัพย์สินของผู้สัญจรไปมา (กรมประชาสัมพันธ์. 2557)

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาลนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่สูง แต่ก็ยังมีปัญหาในด้านบริการสาธารณูปโภคที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น การไฟฟ้า การประปา การเดินรถประจำทาง โทรศัพท์ นั้นยังขาดแคลนและไม่ทั่วถึงในพื้นที่อยู่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำเอาองค์ความรู้และข้อสังเกตที่เกิดจากการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางเพื่อปรับใช้ในการบริหารจัดการในองค์กรเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

2. ด้านเนื้อหา

การวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยนำกรอบแนวคิดของ Milbrath (1971 : 12 - 16 ; อ้างถึงใน วัชรีย์ ด้านกุล. 2541 : 12 - 13) มีเนื้อหา ดังนี้

2.1 ด้านการเลือกตั้ง

2.2 ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2.3 ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน

2.4 ด้านการเป็นผู้ประท้วง

2.5 ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง

3. ด้านกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 3,376 คน (รายงานจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. 2559)

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3,376 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Yamane. 1973 : 727) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 358 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

แบบสอบถาม ประกอบด้วย

4.1.1 อายุ

4.1.2 ระดับการศึกษา

4.1.3 อาชีพ

4.1.4 รายได้

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านการเลือกตั้ง

4.2.2 ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

4.2.3 ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน

4.2.4 ด้านการเป็นผู้ประท้วง

4.2.5 ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองท้องถิ่นซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

อายุ หมายถึง จำนวนปีของผู้ตอบแบบสอบถามนับตั้งแต่วันเกิดเป็นต้นมา

การศึกษา หมายถึง ระดับชั้นของการศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จมา แบ่งเป็น ไม่ได้เรียนหนังสือ ป.4 ป.6 ม.3 ม.6/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท

อาชีพ หมายถึง การทำมาหากิน ทำธุรกิจ ตาม ความชอบหรือความถนัด ได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน แบ่งเป็น ดังนี้ ไม่ได้ทำงาน ไม่แน่นอน รับจ้างทั่วไป ลูกจ้างเอกชนชั่วคราว ลูกจ้างบริษัท เกษตรกร ค้าขาย ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และเจ้าของธุรกิจ

รายได้ หมายถึง ผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการตามปกติ

ของกิจการรวมทั้ง ผลตอบแทนอื่น ๆ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

ด้านการเลือกตั้ง หมายถึง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ซึ่งรวมหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ เช่น การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยการสมัครรับเลือกตั้งและการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เท่ากับเป็นการแสดงถึงสิทธิของประชาชนที่จะมีโอกาสในการตัดสินใจ หรือเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนทางการเมือง ตลอดจนโอกาสที่คนจะเสนอตัวเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองเสียเอง

ด้านการเป็นเจ้าของหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน หมายถึง เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนอย่างไรก็ตาม ผู้มีบทบาทนี้แตกต่างกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าว

ด้านการเป็นผู้ประห้วง หมายถึง ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณะชน ถ้ารัฐบาลทำสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับชุมชนประห้วง รวมทั้งการเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การติดต่อข่าวสารทางการเมือง อยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมถกปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้าร่วมแบบนี้ มักเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

รับรู้ถึงระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำด้านของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในระดับน้อยมานำไปเสนอผู้บริหารนำไปปรับปรุงแนวทางการแก้ไขให้ครอบคลุมและแก้ปัญหาได้อย่างตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้แยกสรุปในแต่ละหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
4. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัด

มหาสารคาม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองเพราะทำให้ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองได้มีโอกาสทราบความต้องการของกันและกันอย่างแท้จริงทำให้การดำเนินนโยบายของรัฐตอบสนองต่อผู้เป็นเจ้าของประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ดังนั้นนักวิชาการหลายท่านจึงได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลากหลายแตกต่างกันไปตามทรรศนะและจุดเน้นของแต่ละบุคคล ทั้งในความหมายกว้างและแคบ ดังนี้

Keith (1972 : 136) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึงการเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotion Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2550 : 14) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตนเอง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน (2551 : 9) การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมหรือกิจการที่ประชาชนกระทำหรือดำเนินการทางการเมือง โดยความสมัครใจหรือได้รับการจูงใจโน้มน้าวจากภายนอก เช่น บุคคลอื่น พรรคการเมือง หรือสถานการณ์ เพื่อต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆของรัฐบาล โดยประชาชนได้กระทำการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อม อาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และใช้วิธีที่ถูกต้อง โดยได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม การกระทำนั้นมุ่งประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารงานนโยบายสาธารณะและการเลือกผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นการกระทำโดยสมัครใจ

ถวิลวดี บุรีกุล (2552 : 11 - 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงทัศนคติและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ

นัฐิฎกาล ศรีจันทร์โท (2552 : 12 - 13) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การที่ประชาชนภายในสังคมมีความต้องการ มีการสมัครใจที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มเกิดพลังในการต่อรองในเรื่องต่าง ๆ ทำให้รัฐมีอำนาจมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีแนวความคิดในด้านเดียวกัน ซึ่งอำนาจของพลังดังกล่าวจะนำมาซึ่ง การกำหนดนโยบายสาธารณะ การดำเนินการ การบริหารการปกครอง ส่วนประชาชนที่มีแนวความคิดแตกต่างจากกลุ่มประชาชนอื่น ๆ ก็พยายามรวบรวมให้ประชาชนที่มีแนวความคิดคล้ายกันมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดกลุ่มพลังอำนาจในการต่อรอง

สมพิศ สุขแสน (2552 : 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง พฤติกรรมการร่วมกันของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในลักษณะร่วมการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อดำเนินกิจกรรมในชุมชน ร่วมติดตามและประเมินผล และการร่วมรับผลประโยชน์ ในอันที่จะมุ่งสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของตนเองหรือสังคม โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรด้วยความสมัครใจ มิได้ถูกบังคับ

สุริย์พร คุณสิทธิ์ (2552 : 27 - 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง

1. ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
2. กิจกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการดำเนินการนโยบายสาธารณะซึ่งเป็นการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิทธิและหน้าที่ของตน ประชาชนต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจและมีความเสมอภาค

อภิไท สอนทอง (2553 : 24) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าไปมีอิทธิพลในการเลือกผู้นำทางการเมืองในระดับต่าง ๆ หรือเพื่อเลือกใช้หรือบริหารนโยบายสาธารณะ โดยไม่คำนึงว่าการกระทำนั้นจะเป็นไปโดยสมัครใจหรือไม่ สัมฤทธิ์หรือไม่ ถูกกฎหมายหรือไม่ และการกระทำนั้นก็ไม่จำเป็นต้องต่อเนื่องอีกด้วย

ทศพล ประทีปเมือง (2554 : 11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาคประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ การได้รับความเคารพในสิทธิชุมชน แต่มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารบ้านเมืองและท้องถิ่นเป็นเรื่องราวที่องค์กรทุกแห่งต้องร่วมกับภาคประชาชนสร้างสรรค์ขึ้นมา

กฤติยา พลະสุ (2555 : 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มของตน และการมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ในลักษณะของการร่วมรับรู้ แลกเปลี่ยนร่วมคิดในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

2. ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จันทนา สุทธิจารี (2544 : 411) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ ลักษณะของระบบการเมือง กล่าวคือ หากเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะมี

ความสำคัญและจำเป็นมาก ตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ บริหารกิจการสาธารณะท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ เช่น การพูดคุยกันทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมายแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนาการเมืองทางโทรทัศน์ เป็นต้น แต่ในระบบการเมืองแบบเผด็จการ อำนาจอธิปไตยของประเทศผูกขาดอยู่กับผู้มีอิทธิพลทางการเมืองไม่กี่คนที่ใช้อำนาจและอิทธิพลปกครองประเทศเพื่อที่จะสนองต่อผลประโยชน์ของตนเท่านั้น ลักษณะระบบการเมืองแบบนี้ นอกจากการมีส่วนร่วมไม่มีความสำคัญและยังไม่เป็นที่พึงปรารถนา ผู้ปกครองจึงออกกฎหมายห้ามให้ประชาชนรวมตัวกันทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพราะเกรงว่าจะทำลายความมั่นคงของอำนาจทางการเมืองของตน ทำให้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองประชาชนแทบจะไม่มีหรือหากมีก็น้อยมากนอกจากนี้ข้อพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่งคือ รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังเป็นปัจจัยชี้วัดระดับความเป็นประชาธิปไตยของระบบการเมืองนั้น ๆ อีกด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545 : 243 - 244) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อการบริหารการปกครอง พอสรุปได้ในประเด็นสำคัญดังนี้

1. ทำให้ได้แนวทางแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น กล่าวคือ การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาแต่ละท้องถิ่นควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของตน ประชาชนจะรู้ดีว่าความต้องการของตนคืออะไร ทำให้สามารถกำหนดแนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการได้เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาก็ถูกจุดและตรงประเด็น
2. ทำให้ประชาชนต้องผูกมัดตนเองกับสิ่งที่ตนมีส่วนร่วมเมื่อประชาชนได้เสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนแล้ว เขาย่อมรู้สึกผูกพันตนเองที่จะต้องดำเนินกิจกรรมบางประการอันจำเป็นทำให้สิ่งที่เสนอแนะมาปฏิบัติให้บรรลุผลประชาชนจะร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
3. ทำให้ประชาชนรู้สึกรักและหวงแหนในท้องถิ่นของตนเองจากข้อ 2 เมื่อประชาชนผูกมัดตนเองกับสิ่งที่ตนเสนอและร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานแล้วจะก่อให้เกิดผลต่อมาก็คือความภูมิใจและความหวงแหนในท้องถิ่นของตน เนื่องจากตนเองได้มีส่วนทำให้ท้องถิ่นเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาขึ้น
4. ทำให้แบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลาง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่าง ๆ เท่ากับรับหลักการในเรื่องการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นแต่ละแห่ง เมื่อประชาชน

ในท้องถิ่นที่สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองก็จะทำให้แบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลาง รัฐบาลกลางก็ย่อมมีเวลามากขึ้นที่จะไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศต่อไปได้

5. ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสัมฤทธิ์ผลในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนในระดับตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ย่อมเป็นการปลูกฝังเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับประเทศชาติต่อไป

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล (2545 : 42 - 43) กล่าวว่า ลักษณะโดยทั่วไปของกระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะ (Public Participation) เป็นกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เนิ่นที่สุดคือ ได้รับฟังข้อมูลข่าวสารว่ารัฐจะทำอะไรประชาชนมีหน้าที่รับทราบ ระดับสูงขึ้นมาเป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ว่าจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขอย่างไรบ้าง กระบวนการตรงนี้คือกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การตัดสินใจยังเป็นเรื่องของรัฐ คือ รัฐอาจจะเชื่อคำวิจารณ์ของประชาชนหรือรัฐอาจจะไม่เห็นด้วยต่อความเห็นของประชาชนก็ได้ กรณีรัฐตัดสินใจไม่ตรงกับความคิดเห็นของประชาชนรัฐก็ต้องอธิบายให้ประชาชนว่าทำไมรัฐจึงทำการตัดสินใจดังกล่าวขัดแย้งกับความคิดเห็นของประชาชน กระบวนการในระดับที่สูงขึ้นมาในกระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะ คือ การที่ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมที่จะตัดสินใจตั้งแต่เริ่มต้น โครงการตั้งแต่เริ่มต้นที่จะรับทราบปัญหา ร่วมคิด ร่วมหาแนวทางที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปจนกระทั่งเมื่อโครงการต่าง ๆ เกิดขึ้นก็มีบทบาทติดตามมาโดยตลอด กระบวนการตรงนี้เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่อาจจะเรียกว่าการสร้างหรือแสวงฉันทามติ (Seek Consensus หรือ Consensus Building หรือ Consent Building) ตลอดกระบวนการนี้และกระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะที่สูงสุด คือ กระบวนการที่เรียกว่า การลงประชามติ (Referendum) กระบวนการลงประชามติมีประโยชน์ในกรณีที่เรื่องที่จะตัดสินใจนั้นชัดเจนและไม่ซับซ้อน แต่อาจจะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งมากในกรณีที่ประชาชนไม่เข้าใจ กระบวนการตัดสินใจดังกล่าว หรือปัญหาที่ทำให้การตัดสินใจซับซ้อนเกินกว่าที่จะตัดสินใจโดยเพียงการรับหรือไม่รับอนุญาตหรือไม่อนุญาต ทำหรือไม่ทำเท่านั้น เช่น กรณีการลงประชามติ “แนวเบคซิดี” หรือ “ติมอร์ตะวันออก” โดยที่เมืองแควเบคนั้นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจว่าจะเลือกอยู่กับฝรั่งเศสหรือแคนาดา ซึ่งผลจากการทำประชามติได้แสดงออกมาว่าทั้งสองฝ่ายมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แต่ในกรณีดังกล่าวก็ไม่ได้มีความรุนแรงเกิดขึ้นตามมาแต่

ประการใด ตรงกันข้ามกับในกรณีของติมอร์ตะวันออกที่ได้จัดให้มีการประชามติเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราชขึ้น ซึ่งเมื่อมีการลงประชามติแล้วได้เกิดความขัดแย้งรุนแรงขึ้นตามมา ดังนั้นจากกรณีดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าในความจริงนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและละเอียดอ่อน รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะต่างข้อเด่น ข้อด้อยที่แตกต่างกันออกไป เพราะฉะนั้นจึงควรมีการศึกษาการเตรียมการและดำเนินการให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อป้องกันและแก้ไขผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์อันอาจจะเกิดขึ้นตามมา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2551 : 10) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองประเทศและที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดี การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมืองคือเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบทางการเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงต่ำพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมทางการเมือง โดยที่สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง แสดงว่าสังคมนั้นมีการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูง อีกทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวบ่งบอกถึงอุดมการณ์ เจตคติทางการเมืองของประชาชนในชาติได้อีกด้วย

ถวิลวดี บุรีกุล (2552 : 12 - 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นประชาธิปไตยที่ให้ทุกกลุ่มมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงานหากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นเงื่อนไขหลักของระบบประชาธิปไตย ที่ช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคม บังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติ ทำให้คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง การมีส่วนร่วมของประชาชน

จึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ นำค่านิยมความคิดเห็นของสาธารณชนเข้าสู่การตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจที่สำคัญแก้ปัญหาความขัดแย้งจากความต้องการที่เหมือนกัน การสร้างความเชื่อมั่นให้การศึกษาและข้อมูลแก่สาธารณชน

นักวิชาการ ศรีจันทร์โท (2552 : 19) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและภาคสังคมที่กำลังได้รับความสนใจ และในหลาย ๆ ประเทศได้กำหนดให้มีขึ้นรวมทั้งประเทศไทยก็คือ กระบวนการมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ข้อคิดเห็นหรือที่เรียกว่าการทำประชาพิจารณ์หรือการไต่สวนสาธารณะซึ่งการทำประชาพิจารณ์หรือการไต่สวนสาธารณะจะประสบผลสำเร็จจะมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐในการบริหารการปกครองหรือไม่นั้น การทำประชาพิจารณ์เป็นเพียงเหตุผลสนับสนุนในการตัดสินใจให้มีน้ำหนักขึ้นหรือเป็นเครื่องชี้วัดว่ารัฐควรดำเนินการอย่างไรต่อไป โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานรูปแบบใหม่ที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองได้มีโอกาสทราบความต้องการของกันและกันอย่างแท้จริงทำให้การดำเนินนโยบายของรัฐตอบสนองต่อผู้เป็นเจ้าของประเทศในด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคม

3. รูปแบบและลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Milbrath (1971 : 12 - 16 ; อ้างถึงใน วัชรวิวัฒน์กุล. 2541 : 12 - 13) ได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 5 รูปแบบ คือ

1. การเลือกตั้ง หมายถึง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ซึ่งรวมหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ (Patriotic) เช่น การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยการสมัครรับเลือกตั้งและการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (Vote) เท่ากับเป็นการแสดงถึงสิทธิของประชาชนที่จะมีโอกาสในการตัดสินใจ หรือเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนทางการเมือง ตลอดจนโอกาสที่ตนจะเสนอตัวเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองเสียเอง

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับ

กลุ่มต่าง ๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน หมายถึง เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการ ในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนอย่างไรก็ตาม ผู้มีบทบาทนี้แตกต่างกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่พรรคแห่งชาติในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมือง และการช่วยพรรคแห่งชาติน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่พรรคแห่งชาติดังกล่าว

4. การเป็นผู้ประท้วง หมายถึง ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณะชน ดำริรัฐบาลหาสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับชุมชนประท้วง รวมทั้งการเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

5. การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การติดต่อข่าวสารทางการเมือง อยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมถกปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้าร่วมแบบนี้ มักเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง

Nie and Verba (1975 : 9 - 12 ; อ้างถึงใน วัชรวิทย์ ด่านกุล. 2541 : 13 - 14) ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชน หรืออาจจะเป็นแรงกดดัน เพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนต่อไป อย่างไรก็ตาม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องการความริเริ่มหรือแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. การรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ เท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากกิจกรรมการรณรงค์ทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำทางการเมืองได้อย่างไรก็ตาม กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความคิดริเริ่มมาก่อนการลงคะแนน นอกจากนี้ การรณรงค์หาเสียงยังเป็นวิธีการสื่อข่าวสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชนได้มากกว่า ด้วยเหตุที่ประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะมีความสัมพันธ์ติดต่อกันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่น ไปลงคะแนนเสียงการทางการเมืองอย่างแข็งขันเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

3. การติดต่องานของประชาชน คือ การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลโดยลาพักตัวเอง และเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมาย และเนื้อหาสาระการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลได้เอง จึงสามารถคาดหวัง เป็นการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับบุคคลอื่น ๆ และต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ค่อนข้างมาก กิจกรรมในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐบาล

4. การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กร หรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจจะกระทำร่วมกันในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ และจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความริเริ่มบ้าง

กล่าวโดยสรุปว่า รูปแบบที่หลากหลายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ด้านการเป็นผู้ประท้วง และการเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมือง เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2551 : 10) กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ดู (On Looker) คือ การให้ความสนใจต่อข่าวสารและแลกเปลี่ยนทางการเมือง การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียง การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์และการร่วมชุมนุมทางการเมือง

2. ระดับกลางหรือระดับผู้มีส่วนร่วม (Participants) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองและการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3. ระดับสูงหรือระดับนักกิจกรรม (Activists) ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ ทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมืองและได้รับตำแหน่งทางการเมือง

ถวิลวดี บุรีกุล (2552 : 12 - 15) ได้กล่าวถึง ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งออกได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ ก็คือ การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุดและจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะเป็นปฏิภาคกับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมากและยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามระดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุดได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใด ๆ วิธีการให้ข้อมูลอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันมิให้รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจดุลพินิจในการให้หรือไม่ให้ข้อมูลดังกล่าวแก่ประชาชน จึงควรมีข้อกำหนดให้รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำและกระทำอย่างทั่วถึงด้วย ยกเว้นข้อมูลบางประเภท เช่น เรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้นและประเด็นในการประเมินข้อดีชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟัง เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงกว่า การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นการเจรจากันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อนประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผน เตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เหมาะสมที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อนุญาตตุลาการเพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับขั้นที่สูงถัดไปจากระดับการวางแผนร่วมกัน คือเป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการเป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล ระดับการควบคุมโดยประชาชน ในระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วม โดยประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ เป็นต้น

อาชญวิษญ์ ชุมพงษ์ศักดิ์ (2556 : 20) กล่าวว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำสุด ไปหาระดับสูงสุดและจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในแต่ละระดับปฏิบัติกับระดับของการมีส่วนร่วมกล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด

กล่าวโดยสรุป ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมากและยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใดจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามระดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด

5. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

นักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้
 บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545 : 380 - 381) กล่าวว่า โดยทั่วไปการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการมาพอสมควร อย่างไรก็ตามข้อดีของการมีส่วนร่วมคือก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้สูงขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอสาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้มองเห็นทางออกของที่มีประสิทธิภาพที่สุด บ่อยครั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพิจารณาถึงทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่ได้เคยใช้กันมาในอดีตสาธารณชนมักมีข้อมูลที่สำคัญซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ก่อให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ และก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

2. ลดค่าใช้จ่ายในการสูญเสียเวลา โดยทั่วไปกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอาจจะดูว่าสิ้นเปลืองและเสียเวลาที่จะตัดสินใจได้ แต่ว่าเมื่อตัดสินใจแล้ว และเมื่อนำมาสู่การปฏิบัติก็อาจจะเป็นวิธีการที่ประหยัดกว่าด้วยซ้ำ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำไปอย่างรวดเร็วและดูเหมือนจะไม่สิ้นเปลืองอาจจะเสียเวลาค่าใช้จ่ายมากกว่าถ้าการตัดสินใจนั้นไม่ได้ทำให้เกิดข้อตกลงระหว่างกลุ่มหรือความเห็นชอบในกลุ่มต่าง ๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องได้ แต่กลับนำไปสู่ความขัดแย้งของประชาชนอย่างต่อเนื่องมากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้น ๆ วิธีการจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งโดยทั่วไปมักจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระยะต้น

3. การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้าง ข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้อาจจะมี ความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง การมีส่วนร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณีลดความขัดแย้ง ทางการเมืองและก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้เรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วม การตัดสินใจแล้วเขาย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้นนำไปปฏิบัติได้ ไม่เพียงแต่จะมีความ สนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่ละกลุ่มและปัจเจกชนอาจจะกระตือรือร้น ในการที่ช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือขัดแย้งที่รุนแรง ความขัดแย้งในโครงการ อาจนำไปสู่การปฏิบัติอันยากที่จะแก้ไข กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิด โอกาสที่คู่กรณีจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึก ที่เป็นปฏิปักษ์การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจ จะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษมันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัด ความขัดแย้งในทุก ๆ กรณี

6. ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม โดยทั่วไปแล้วการมีส่วนร่วมของ ประชาชนเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งโปร่งใสและน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและซึ่งให้สาธารณชนมีส่วนร่วม โครงการมีส่วนร่วม ของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา มีประสิทธิภาพที่ยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อน ในสังคม แต่ยังคงมีคำถามที่เกิดขึ้น คือกลไกหรือเครื่องมือหรือมาตรการทางการสร้างให้เกิด การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมเพียงพอแล้วหรือยัง

6. ขอบเขตของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขอบเขตของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545 : 245 - 246) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชนนั้นจะต้องร่วมกันคิดและร่วมกันทำให้บรรลุตามต้องการ ซึ่งประชาชนสามารถเข้า มามีส่วนร่วมในการบริหารปกครองระดับตำบลได้ โดย

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทน เนื่องจากในแต่ละตำบลมักจะมีประชาชนในท้องที่เป็นจำนวนมากเกินกว่าที่ประชาชนแต่ละคนจะสามารถดำเนินการแต่ละอย่างได้ครบถ้วน จึงจำเป็นจะต้องเลือกตัวแทนของคนขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่แทนคนในการรักษาผลประโยชน์ ความเป็นอยู่ และปากท้องของตน ตัวแทนเหล่านี้มักเป็นคนที่ประชาชนในท้องที่นิยมนับถือและสามารถปกป้องผลประโยชน์ต่าง ๆ ได้ และบุคคลที่จะเป็นตัวแทนในระดับตำบลได้จะต้องผ่านการเลือกจากประชาชนในท้องที่นั้น ๆ เช่น กำนัน กรรมการสภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น หรือเป็นบุคคลที่ตัวแทนของประชาชนได้คัดเลือกขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือ เช่น สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในตำแหน่งต่าง ๆ นอกเหนือจากการมีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทนแล้วประชาชนมีคุณสมบัติเหมาะสมหรือถนัดที่จะทำกิจกรรมสาธารณะก็สามารถเสนอตัวเข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตำแหน่งที่อาศัยการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงและตำแหน่งที่ตัวแทนของประชาชนได้เลือกขึ้นมา

3. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ประชาชนในท้องที่ที่ยังมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของส่วนรวมด้วย ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้ในกรณีต่าง ๆ กัน คือ

3.1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม เมื่อมีการประชุมประชาชนควรร่วมรับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนะทางแก้ไขต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องที่และส่วนรวมนอกจากนี้ประชาชนยังอาจให้ข้อเท็จจริงบางอย่างเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจของผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้นต่อไป

3.2 ร่วมสอดส่องกิจกรรมสาธารณะ กล่าวคือ ประชาชนในตำบลควรสนใจการดำเนินกิจกรรมสาธารณะที่ถือว่าเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตความเป็นอยู่ของตนและคนอื่น ๆ ในตำบล เช่น โรคระบาดที่เกิดขึ้นกับสัตว์ เป็นต้น

3.3 ร่วมค้นหาข้อเท็จจริงและร่วมตัดสินใจ ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นแต่ยังไม่ทราบข้อเท็จจริงที่แน่ชัด เจ้าหน้าที่ปกครองระดับตำบลอาจเชิญให้ประชาชนบางคนร่วมค้นหาข้อเท็จจริงประกอบการตัดสินใจก็ได้ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาวิธีการป้องกันโจรสลัดในหน้าแล้ง เป็นต้น

3.4 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ ในการพัฒนาท้องที่นั้นจะต้องอาศัยกำลังความคิดโดยที่ประชาชนแต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นหาแนวทางที่เหมาะสมกับการพัฒนาท้องที่และยังต้องอาศัยกำลังการเป็นที่สำคัญอีกด้วย ถ้าประชาชนแต่ละคนคิด

แต่ไม่ทำ ถึงแม้แนวทางที่จะพัฒนานั้นคืออย่างไรก็ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ ประชาชนจึงต้องร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยอาจจะร่วมกันเสียสละแรงงานหรือบริจาคทุนทรัพย์ก็ได้

3.5 การมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ นอกจากการมีส่วนร่วมข้างต้นและประชาชนยังอาจมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ อีกที่สำคัญคือการรวมตัวในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การจัดงานประจำปีต่าง ๆ ของตำบล อันจะเป็นผลให้ประชาชนในตำบลเกิดความรักใคร่สามัคคี มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตน หรืออาจจะมีส่วนร่วมโดยการแสดงออกเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ ในทิศทางที่ดีขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อตำบลของตน

7. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับระบอบประชาธิปไตย

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545 : 373 - 375) กล่าวว่า ระบอบการเมืองการปกครองตามแนวทางประชาธิปไตย นับได้ว่าเป็นระบอบการปกครองที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดเมื่อเทียบกับระบอบการปกครองอื่น ๆ เช่น ระบอบอำนาจนิยม ระบอบเผด็จการ เป็นต้น แม้ว่าระบอบประชาธิปไตยจะเป็นการปกครองที่นานาประเทศทั่วโลกนำไปใช้กันอย่างกว้างขวาง แต่ยังมีระดับความแตกต่างของการใช้ในบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่แตกต่างอย่างมากมาย ระบอบประชาธิปไตยที่ได้นำไปใช้นั้นเรียกว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยทางอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Indirect or Representative Democracy) แต่มักเกิดคำถามกับระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนว่าได้สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงหรือไม่ เนื่องจากระบอบนี้หลังจากที่ประชาชนใช้สิทธิในการเลือกผู้แทนแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนก็ยุติลงเพียงแค่นั้น การกำหนดนโยบายของประเทศเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและนักการเมืองเท่านั้น ซึ่งบ่อยครั้งที่นโยบายต่าง ๆ ที่ออกมาจากรัฐบาล ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ประชาชนจะต้องรอจนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อแสดงเจตจำนงของตนต่อแนวนโยบายที่ต้องการ

ดังนั้นจึงได้เกิดการนิยามคำศัพท์ขึ้นมาใหม่คือ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” เพื่อให้บรรลุอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนให้เป็นแนวความคิดแทนที่ระบอบประชาธิปไตยทางอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบตัวแทน ซึ่งแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) นั้นเป็นความพยายามที่จะสอดใส่แนวคิดการมีส่วนร่วมเข้าไปในระบอบการปกครอง โดยการมีส่วนร่วมนั้นมีความหมายมากกว่าเพียงเป็นการมีส่วนร่วมในขณะที่มีการเลือกตั้ง

โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน(Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ดังนั้นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่เพียงแต่อยู่กับกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกคนได้มีโอกาสที่จะแสดงความต้องการของตนต่อกิจกรรมส่วนรวม

ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจัดเป็นการกระจายอำนาจและการมีประชาธิปไตยอย่างกว้างขวางของกระบวนการทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ดังนั้นการมีส่วนร่วมนับเป็นการที่มีส่วนสำคัญในระบอบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือเป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหาร หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมือง จากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการและความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

สำหรับสังคมไทย แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการนำมาใช้ อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ในการปฏิรูปทางการเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดยเรียกร้องให้เห็นถึงความมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะที่ผ่านมาระบบการเมืองและการบริหารราชการของประเทศประสบปัญหาต่าง ๆ ค่อนข้างมาก เช่น ปัญหาการคอร์รัปชัน การซื้อเสียง

ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองความขัดแย้งของชุมชนในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ ความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วของทรัพยากรธรรมชาติ การกระจายรายได้และโอกาสที่ไม่เป็นธรรม

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังกำหนดหลักการของประชาธิปไตยแบบประชาชน มีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 ว่า “อำนาจประชาธิปไตย เป็นของปวงชนชาวไทย” ซึ่งแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาในอดีตซึ่งระบุว่า อำนาจอธิปไตย มาจากประชาชนชาวไทย ความแตกต่างในที่มาแห่งอำนาจอธิปไตยดังกล่าว ก่อให้เกิดผลในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักของการบริหารจัดการในประเทศภาพรวม 3 ประการ

1. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจของนิติบัญญัติ โดยการให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งเพื่อให้โอกาสกลุ่มตัวแทนต่าง ๆ นอกกระบบพรรคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในงานนิติบัญญัติโดยการให้สิทธิประชาชนริเริ่มเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและโดยการให้ตัวแทนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในสภาผู้แทนราษฎร โดยให้ผู้แทนองค์กรเอกชน ด้านเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการหรือทุพพลภาพเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการวิสามัญพระราชบัญญัติที่มีผลกระทบต่อกลุ่มคนดังกล่าวได้

2. การปรับเปลี่ยนระบบในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมในฝ่ายบริหารโดยการกำหนดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระประกอบด้วยบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่นอกภาครัฐ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3. การปรับโครงสร้างการกระจายอำนาจ โดยการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดยการรับรองความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงาน โดยเฉพาะในการจัดการวิจัย การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการส่งเสริมรักษาและจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และมีสิทธิเสนอถอดถอนสมาชิกผู้บริหารสภาท้องถิ่น

นอกจากนี้การเปลี่ยนจากประชาธิปไตยแบบผู้แทนมาเป็นประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมจะส่งผลปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักของการบริหารจัดการประเทศในภาพรวมแล้ว กระบวนทัศน์ใหม่ในประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมยังส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชนในประเด็นต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งอาจแยกพิจารณาเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านประชาชน รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

2. ด้านรัฐ รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการส่งเสริมและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ที่สามารถลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารประเทศกับประชาชนเจ้าของประเทศให้มีความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของชาติ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนและยังเป็นการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยให้ยั่งยืนแม้ว่าในประเทศจะมีกฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติถึงช่องทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวาง แต่ในทางปฏิบัติการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนก็ยังคงถูกกีดกันจากภาครัฐที่ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนเจตคติ และการหวงแหนอำนาจ ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบันยังอยู่ในระดับที่อ่อนแอ

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทางการเมือง

Roth and Wilson (1976 : 159 - 160 : อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ, 2549 : 34) ได้เสนอว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทางการเมืองของปัจเจกบุคคล มี 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ ทศนคติ (Attitudes) ความเชื่อ (Beliefs) และลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคล (Personality Traits) เช่น ความรู้สึกที่มีสมรรถนะส่วนบุคคล (Sense of Personal Efficacy) ทศนคติทางการเมืองการรับรู้ในหน้าที่ของพลเมือง (Civic Duties)

2. สภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) รวมทั้งการเปิดรับข่าวสารการเมืองผ่านสื่อสารมวลชน (Mass Media) หรือการติดต่อส่วนบุคคล โครงสร้างของพรรค

การเมือง การจัดการของกลุ่มการเมือง เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Factors)

1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมบัติ พรหมเสน (2542 : 49 - 51) ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

1. สภาพบุคคล ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และอายุ ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่พบได้ในการวิจัยทั่วไป และพบว่า สภาพทางสังคมก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย กล่าวคือ คนที่มีสภาพทางสังคมสูงจะมีความสนใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า คนที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ

2. สิ่งแวดล้อมทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น

2.1 สถาบันการเมืองที่มีความชอบธรรม ซึ่งหมายถึง การพัฒนาการเมืองให้มีระเบียบปฏิบัติ การกระทำ การตัดสินใจ นโยบาย เจ้าหน้าที่และผู้นำของรัฐบาลเป็นที่ยอมรับของประชาชนซึ่งเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่จะชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีการพัฒนาสูงจะมีผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง เช่น ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จในประเทศที่มีชนชั้นกลางมาก

2.3 สภาพการเลือกตั้ง ได้แก่ การกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง ซึ่งบางครั้งเป็นการจำกัดการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารการเลือกตั้งที่จะสามารถดึงดูดใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การกำหนดหน่วยเลือกตั้งนั้น อำนาจความสะดวกแก่ประชาชนเพียงใด ประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์ ความถูกต้องของทะเบียนผู้เลือกตั้ง และทะเบียนราษฎร เป็นต้น

2.4 อิทธิพลของวัฒนธรรมซึ่งหมายถึง พฤติกรรมทุก ๆ อย่างของมนุษย์ อันเป็นแบบแผนที่ยึดมั่นปฏิบัติสืบต่อกันมาในสังคม

2.5 อิทธิพลของกลุ่ม ลักษณะของกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของคนในสังคม เนื่องจากจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด อิทธิพลของกลุ่มได้ถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่คล้ายคลึงกันให้แก่สมาชิกของกลุ่ม

2.6 อิทธิพลของสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนำไปสู่การปรับวิถีชีวิตและค่านิยมเพื่อพัฒนาประเทศให้ทันสมัย

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาร่วม

จินทนา สุทธิจารี (2544 : 415 - 417) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาร่วมด้วย มีดังนี้

3.1 ระบบการเมือง เห็นว่าระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด คือระบอบประชาธิปไตย ส่วนระบอบการเมืองอื่นมักกีดกันหรือปิดโอกาสนี้

3.2 วัฒนธรรมทางการเมือง แบบอย่างของทัศนคติความโน้มเอียงที่บุคคลในฐานะสมาชิกของระบบการเมืองมีต่อการเมือง มีผลสำคัญต่อลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและโดยวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละสังคมได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ด้วย วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละสังคมนั้น ๆ จึงแตกต่างกันไปตามลักษณะของวัฒนธรรมของสังคม เช่น จากลักษณะวัฒนธรรมในสังคมไทยที่มีความเคารพยกย่องผู้อาวุโส เคารพเชื่อฟังผู้ปกครองเป็นวัฒนธรรมที่สั่งสมต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน จนมีคำกล่าวเปรียบเปรยเพื่อสั่งสอนเด็ก ๆ ให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ว่า “เดินตามหลังผู้ใหญ่ หมาไม่กัด” ลักษณะความเชื่อค่านิยมในโครงสร้างวัฒนธรรมไทยเช่นนี้ทำให้ประชาชนเคยชินต่อการเป็นผู้ติดตามหรือพอใจที่ เป็นผู้ถูกปกครองซึ่งเอื้อต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าหรือค้ำแคบ นับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ต้องการวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของคนในสังคมเป็นอย่างมาก

3.3 โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วย เช่น ระดับการศึกษาของประชาชนในสังคมมีผลต่อลักษณะวัฒนธรรมทางการเมือง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในสังคมนั้น ๆ โดยมีสมมติฐานว่า การศึกษาทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ที่ตนพึงกระทำต่อระบบการเมืองมากขึ้น ดังนั้น หากประชาชนขาดการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็จะอยู่ในระดับต่ำ (การมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึง การมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ ด้วยความตระหนัก รู้เข้าใจ ในความสำคัญของการมีส่วนร่วมของตนต่อระบบการเมืองอย่างแท้จริง) แต่ก็มีปรากฏการณ์ที่ควรพิจารณาด้วยอีกประการหนึ่งคือ การขาดการศึกษาของประชาชนในประเทศด้อยพัฒนาบางครั้งกลับทำให้ประชาชน

ออกมามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เช่น ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับสูง แต่ทว่าเป็น การออกมามีส่วนร่วมโดยขาดความตระหนัก รู้เข้าใจอย่างแท้จริง กลายเป็นเครื่องมือทางการเมือง โดยการชักจูงหรือบังคับของผู้มีอำนาจทางการเมืองบางคนบางกลุ่ม เพื่อให้ประชาชน เหล่านี้เป็นฐานสร้างความชอบธรรมให้กับการครองอำนาจทางการเมืองของตน

นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เช่น ผู้ที่มีรายได้น้อย ประชาชนที่ยากจนจะไม่มีเวลา มาสนใจมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะมีภารกิจที่สำคัญยิ่งกว่าในการดำรงชีวิตประจำวัน คือ การดิ้นรนหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ในขณะที่ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วม ทางการเมืองได้มากกว่า

อย่างไรก็ตามมีปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ผกผันกับสมมติฐานดังกล่าวอยู่ด้วย เช่นกัน เช่น ในหลาย ๆ ประเทศกลับปรากฏว่าคนยากจนออกมามีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าคนที่ฐานะทางสังคมดีด้วยหลายเหตุผลด้วยกัน เหตุผลหนึ่งที่น่าสนใจคือ เป็นการ ออกมาเรียกร้องแก้ปัญหาคความเดือดร้อนแก่รัฐบาล เพื่อผลักดันให้กำหนดนโยบายแก้ปัญหาค ความเดือดร้อนความยากจนให้ตัวอย่างที่ชัดเจนในประเทศไทย คือ การรวมกลุ่มเรียกร้อง กกดดันต่อรัฐบาลของสมัชชาคนจน สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสานที่เดือดร้อนจากปัญหา ที่ทำกินและปัญหาหนี้สินเพื่อให้ช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่พวกเขา เหตุผลที่น่าสนใจอีก ประการหนึ่ง คือความยากจนทำให้คนกลุ่มนี้ต้องตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองให้แก่คน บางกลุ่มใช้เป็นฐานเสียงทางการเมืองโดยใช้เงินชักจูงให้มาลงคะแนน

ในทำนองเดียวกัน ก็มีปรากฏการณ์ผกผันกับสมมติฐานข้างต้น ในกรณีที่มีผู้มี ฐานะทางเศรษฐกิจดี น่าจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เพราะความจำเป็น เวลาที่ จะต้องทุ่มเทดิ้นรนหาเลี้ยงชีพน้อยลง ควรจะมีเวลาสนใจมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น แต่กลับปรากฏว่าในบางประเทศในสหรัฐอเมริกาผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกลับออกมามีส่วน ร่วมทางการเมืองน้อย เป็นต้น ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วย เหตุผลที่ว่า ชีวิตมีความสุขสบายมากเพียงพอจนไม่เกิดความต้องการที่จะเรียกร้องต่อระบบ การเมืองอีก ปฏิบัติการตอบสนองต่อระบบการเมืองจึงอยู่ในลักษณะเฉื่อยชาหรือน้อย

4. สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในโลกและอิทธิพลของข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่แพร่หลายติดต่อกันอย่างรวดเร็วในปัจจุบันมี ส่วนกระตุ้นหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศ ต่าง ๆ ได้เหมือนกัน เช่น ข่าวสารความเป็นไปของประเทศประชาธิปไตยอื่น ๆ ที่ไหลบ่าไปสู่

การรับรู้ของประชาชนในประเทศเผด็จการ มีส่วนกระตุ้นหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศจนถึงขั้นเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองได้ การล่มสลายของระบบคอมมิวนิสต์ในสหภาพโซเวียตและบราซิล แม้มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอกนับเป็นปัจจัยสำคัญมาก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางสังคม และปัจจัยส่วนบุคคล อันประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) เป็นระบบการปกครองที่ยอมรับกันว่าเป็นรากแก้วของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้เรื่องการปกครองระดับท้องถิ่น โดยการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้เกิดความชำนาญและมีประสบการณ์ที่สามารถจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับชาติในอนาคตต่อไปได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยที่จะต้องสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น โดยถือว่าเป็นรากฐานที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติเพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจของรัฐบาลและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ศักยภาพของตนเองสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน โดยการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้การควบคุมของรัฐ เมื่อใดที่การปกครองท้องถิ่นมั่นคงและมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพก็จะสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้มากที่สุดการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากความจำเป็นของรัฐในการกระจายอำนาจการปกครองบางส่วนออกให้ท้องถิ่นดำเนินกิจการบางอย่างได้ เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเองการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมิใช่การปกครองโดยอิสระอย่างสิ้นเชิง หรือมิใช่ การปกครองที่เกิดจากอิทธิพลของชุมชนของท้องถิ่น แต่เป็นผลเกิดจากรัฐ คือรัฐเป็นผู้ให้กำเนิด การปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐย่อมสามารถควบคุมการปกครองท้องถิ่นได้ความเป็นอิสระของแต่ละท้องถิ่นหรือการปลอดจากการควบคุมของรัฐจะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปฏิบัติที่แตกต่างกันไปภายในรัฐแต่ละรัฐ

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2553) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้อย่างหลากหลายแต่ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกันจะต่างคือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน (Wit. 1967 : 14 - 21 ; อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 : 23 - 24)

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่นเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2524) การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะต้องเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่มาจากกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

วิทยา นภาศิริกุลกิจ (2521 : 14) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองการปกครองท้องถิ่นเป็นรูปการปกครองท้องถิ่นที่เกิดจากหลังการกระจายอำนาจ (Decentralization) จากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเองดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น โดยเจ้าหน้าที่ระดับบริหารชั้นสูง

ขององค์การได้มาด้วยวิธีการเลือกตั้งตามรูปแบบของประชาธิปไตย กล่าวคือ สภาท้องถิ่นก็คือ หัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นที่ดีต้องมาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชน ในท้องถิ่นและต้องมีการเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่นเกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเอง ประชาชนเป็นหัวใจ สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน ในท้องถิ่นเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

อุทัย หิรัญโต (2523 : 2) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาล มอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็น องค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระ ในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม แต่การปกครอง ท้องถิ่นจะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้ เกิดขึ้น

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชน ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างเองมีความเป็นอิสระ ในการบริหารงาน แต่รัฐบาลควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

Sady (1976 ; อ้างถึงใน อุทัย หิรัญโต. 2523 : 4) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำกว่ารัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมาย และมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจการในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจจัดเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่น ก็ได้

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น คือ หน่วยการปกครองทางการเมืองซึ่งก่อตั้งโดย กฎหมายและมีอำนาจพอที่จะทำกิจการในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจจัดเก็บภาษี

Holloway (1959 : 101 - 103 ; อ้างถึงใน ชวงค์ ฉายะบุตร. 2539 : 26) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากร ตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

Robson (1953 : 574 ; อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม. 2553 : 26) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมียุทธศาสตร์ที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมาย

Wit (1967 : 101 -103 ; อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 : 24 - 25) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักกาที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตน

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจการปกครองร่วมกันทั้งหมด

Holloway (1951 : 101 -103 ; อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 : 24) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้มีอำนาจการปกครองของตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

2. ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยหากพิจารณาในเชิงบทบาทของการปกครองท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการพัฒนาของประชาธิปไตยในระดับชุมชนและระดับประเทศจะเห็นได้ว่าแต่เดิมนั้นปรากฏความคิดเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นนี้แท้จริงแล้วมิได้มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยเลย หากแต่การปกครองท้องถิ่นกลับเป็นสิ่งที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยและทางที่สมควรเน้นการรวม

ศูนย์ของอำนาจรัฐจะเหมาะสมกว่ากระนั้นในปัจจุบันแนวคิดที่ว่านี้ไม่ได้รับความนิยมนักสักเท่าใดนักแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองกับระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันจึงมีแง่มุมสำคัญอยู่ว่าการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นประชาธิปไตยโดยพื้นฐานโดยผู้นำท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและการปกครองท้องถิ่นในแง่ตัวเองจะช่วยส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับชาติและเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้การปกครองท้องถิ่นจึงได้รับการยอมรับกันว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศโดยสรุปได้ในประการต่าง ๆ ต่อไปนี้ (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2539 : 16)

ประการแรก การปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กล่าวคือในการปกครองท้องถิ่นที่ผู้นำมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนนั้นเป็นจุดเริ่มของการกระตุ้นความสนใจมีส่วนร่วมของประชาชนแล้วและการที่ผู้นำท้องถิ่นได้เสนอนโยบายให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบได้แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเลือกก็เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมต่อกิจการของท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญเช่น Robert (1996 ; อ้างถึงใน ธเนศวร์ เจริญเมือง. 2540 : 60) นักรัฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่าข้อดีของประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นคือมักมีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมในการจัดการรูปแบบชีวิตด้านต่าง ๆ ของเขาอย่างมีเหตุมีผลและยังเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของความสามัคคีการคิดถึงส่วนรวมและการเป็นสมาชิกของชุมชนเดียวกัน

ประการที่สอง การปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อประชาชนของผู้นำ (Accountability) ความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชนนี้ในสังคมประชาธิปไตยตะวันตกหมายความว่าถึงขั้นสัญญาหรือความรับผิดชอบทางการเมืองที่ผู้นำซึ่งมาจากการเลือกตั้งมีต่อประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นความรับผิดชอบที่ว่าเขาได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเพื่อทำอะไรผลงานจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวมหรือต่อส่วนตัว โดยต้องอธิบายให้ได้ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

ประการที่สาม การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะช่วยขจัดระบบเผด็จการ โดยรัฐบาล (นิยม รัฐอมฤต. 2522 : 19) กล่าวคือเมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้นท้องถิ่นเข้มแข็งมากขึ้น สถาบันทางการเมือง โดยเฉพาะพรรคการเมืองก็จะมีคามมั่นคงอันจะส่งผลให้การยึดอำนาจและการใช้อำนาจเผด็จการจากส่วนกลางเป็นไปได้ยาก เช่น ที่มองเตสกีเออ (Montesquieu) นักปรัชญาการเมืองชาวฝรั่งเศสกล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะสามารถต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหารได้และการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระจะช่วยส่งเสริม สถาบันทางการเมือง

ต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ประการที่สี่ การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างการเมืองระดับชาติกล่าวคือเมื่อการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นประสบความสำเร็จในเชิงการได้มาซึ่งผู้นำทางการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชน มีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม ผ่านการเรียนรู้และการอบรมกล่อมเกลாதองการเมืองแล้วก็จะทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้นประการที่ห้าการสร้างพลังประชาธิปไตยหรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคงนั้นจะต้องเริ่มจากการสร้างความเป็นประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นเสียก่อนจากนั้นจึงขยายไปในระดับประเทศการปกครองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติเพราะทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในวงกว้าง

ประการที่หก การปกครองท้องถิ่นทำให้เข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชน (Politicalization) ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีความเกี่ยวพันหรือผลกระทบต่อประชาชน โดยตรงและใกล้ชิดและเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติหากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะมีผลทำให้เกิดความตื่นตัวและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลาเพราะการเข้าสู่วิถีการเมืองเป็นถนนสายหนึ่งจะนำไปสู่เมืองประชาธิปไตย (อุทัย หิรัญโต. 2523 : 33)

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

1. ประวัติความเป็นมาของอำเภอโนนภิบาล

ตำบลโนนภิบาลเดิมขึ้นอยู่กับตำบลหนองกุง ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคามต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2517 ได้ตั้งกิ่งอำเภอแกดำขึ้นมาใหม่ตำบลโนนภิบาลจึงแยกออกจากตำบลหนองกุง มาเป็นตำบลโนนภิบาล ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 6 หมู่บ้านขณะนั้นในเวลาต่อมาจึงแยกออก 6 หมู่บ้านเป็น 13 และ 14 หมู่บ้านดังปัจจุบัน (สำรวจเมื่อปีพ.ศ. 2541)

ก่อน พ.ศ. 2460 ชาวตำบลโนนภิบาล ได้อพยพมาจากบ้านหนองแวงยาว อำเภอศรีสมเด็จจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นบ้านโนนภิบาล หมู่ที่ 1 ได้อพยพมาเป็นบ้านแรก ต่อมาจึงแยกออกเป็นบ้านอื่นเนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้น จึงย้ายออกมาที่นาและที่ทำกิน จึงรวมตัวกันตั้งหมู่บ้านใหม่ในเวลาต่อมา

ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพื้นบ้าน เรียกว่า “ภาษาลาว” เหมือนกับจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งประเพณีและวัฒนธรรมทางด้านอื่น ๆ ด้วย

ประวัติและความเป็นมาตำบลโนนภิบาลเป็น 1 ใน 6 ตำบลของอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่เฉพาะในเขต ตำบลประมาณ 28.23 ตารางกิโลเมตร

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ขอใช้ที่สาธารณะประโยชน์บ้านโนนสระพัง ตั้งอยู่เลขที่ 48 หมู่ที่ 7 บ้านโนนสระพัง ตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอแกดำ ประมาณ 7 กิโลเมตร

1.1 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลหนองกุง
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดกับ ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่สูง ทางทิศใต้ลาดลงมาทางทิศเหนือทำให้ทางทิศใต้เป็นที่ลุ่ม ลักษณะเป็นลูกคลื่น ส่วนทางทิศเหนือเป็นลุ่ม และเป็นลูกคลื่นสลับที่ค่อนข้างช่วง ๆ บางส่วน ส่วนพื้นที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ ใช้เป็นที่ตั้งชุมชน และพื้นที่เกษตรกรรม

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ แบ่งออกเป็น 3 ฤดู (แบบมรสุม) ดังนี้

ฤดูร้อน	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ มีนาคม - มิถุนายน
ฤดูฝน	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ กรกฎาคม - ตุลาคม
ฤดูหนาว	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

เขตการปกครองเขตพื้นที่การปกครองจำนวน 14 หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนในเขตตำบลเต็มทั้งหมู่บ้าน จำนวน 14 หมู่ที่ 1 บ้านโนนภิบาล หมู่ที่ 2 บ้านโนนศรี หมู่ที่ 3 บ้านนาอุดม หมู่ที่ 4 บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 บ้านโสกแดง หมู่ที่ 6 บ้านหนองค้อ หมู่ที่ 7 บ้านโนนสระพัง หมู่ที่ 8 บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ 9 บ้านโคกคลื่น หมู่ที่ 10 บ้านโคกก่อ หมู่ที่ 11 บ้านโนนสำราญ หมู่ที่ 12 บ้านวงศ์พัฒนา หมู่ที่ 13 บ้านไผ่ล้อม หมู่ที่ 14 บ้านโนนแก้ว

ประชากรเฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล ทั้งสิ้น 4,167 คน แยกเป็นชาย 2,132 คน หญิง 2,023 คน (รายงานจำนวนประชากรในเขตตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. 2559) มีความหนาแน่นเฉลี่ย 147 คน ต่อตารางกิโลเมตร

จำนวนประชากรเป็นรายหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านโนนภิบาล	242	232	474
2	บ้านโนนศรี	181	174	355
3	บ้านนาคุณ	174	172	346
4	บ้านโคกกลาง	107	95	202
5	บ้านโสกแดง	201	195	396
6	บ้านหนองค้อ	87	82	169
7	บ้านโนนสระพัง	146	135	281
8	บ้านหนองไผ่	174	165	339
9	บ้านโคกกลีน	164	149	313
10	บ้านโคกก่อง	97	80	177
11	บ้านโนนสำราญ	125	99	224
12	บ้านวงศ์พัฒนา	106	93	199
13	บ้านไผ่ล้อม	216	232	448
14	บ้านโนนแก้ว	112	120	244
	รวม	2,132	2,023	4,167

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแควดำ จังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาทบทวนกระบวนการวิจัย กรอบแนวคิด เพื่อนามาเป็นกรอบพื้นฐานของการศึกษาวิจัย ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

สุวิทย์ จันแข่ง (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการวิจัยถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชน ใน ตำบลตระเช็ก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบคือ การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทุกระดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ความสนใจเรื่องการเมือง การเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือช่วยในการโฆษณาหาเสียงเพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง โดยพิจารณารวมทุกด้าน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง การวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การวิจัย รายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมืองและการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่เพศ อายุ การเป็นและไม่ใช่สมาชิกกลุ่มไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

วิฑูรย์ จำเริญ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการและครอบครัวกองบิน 1 กองพลบินที่ 3 กองบัญชาการทางอากาศ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยข้าราชการและครอบครัวกองบิน 41 มีระดับความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากประชากรที่กำหนดศึกษาส่วนใหญ่คนระดับกลางมีระบบสวัสดิการที่ดี จึงไม่สนใจผลประโยชน์ที่จะได้รับจากระบบการเมืองส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าความรู้พื้นฐานทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองมักจะไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากมีการวิจัยสูงฐานะมั่นคง โดยส่วนมากจะเป็นผู้วิจารณ์เสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ กรณีของผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเนื่องจากมองเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับ

ตะติยาวัฒน์ สุวรรณศรี (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษากรณีอำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง ด้านส่งเสริมให้ประชาชนสนใจการเมือง ด้านส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและด้านการส่งเสริมในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง

โกมินทร์ กุลเวชกิจ (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ในด้านเลือกตั้งกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็นการรวมกลุ่มผลประโยชน์ การแสดงออกซึ่งความต้องการ

สวัสดิ์ เพชรขาว (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลที่วัง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และ 2) เพศ อายุ การวิจัยและรายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาทิตย์ บุญคง (2550 : 65 - 68) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อเทศบาลตำบลดอกคำใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารงานเทศบาลตำบลดอกคำใต้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการไปใช้สิทธิทางการเมืองและด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีอยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในฐานะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยกลุ่มตัวอย่างมีอยู่ในระดับปานกลาง

สิทธิศักดิ์ พัฒนชัย (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และรายค้านอยู่ในระดับน้อยและระดับน้อยที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ และด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่าง ๆ ตามลำดับ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Alvin (1959 : 147 - 157) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางสังคม การศึกษา อาชีพ ถิ่นที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น จำนวนสมาชิกในครอบครัวและลักษณะของครอบครัว ตลอดจนค่านิยมของสังคม

Brown (1997) กล่าวว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมสังคมอย่างเข้มแข็งและไม่แข็งขัน มักจะมีฐานแตกต่างกันออกไป และมีมโนภาพที่สำคัญเกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของเขา

ประเพณีรวมตัว แนวความคิดที่เขาถูกคาดหวังให้เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง (การศึกษา อาชีพ และรายได้สูง) มักจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขันมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ

Kaufman (1949 : 7) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ และความยาวนานในการอาศัยในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุปจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

สมบัติ พรหมแสน (2542 : 49 - 51) ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านสภาพบุคคลไว้ ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และอายุ ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่พบได้ในการวิจัยทั่วไป และพบว่าสภาพทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย กล่าวคือ คนที่มีสถานภาพทางสังคมสูงจะมีความสนใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าคนที่มิมีสถานภาพทางสังคมต่ำ

กล่าวโดยสรุปว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Milbrath (1971 : 12 - 16 ; อ้างถึงใน วัชรวิทย์ คำานกุล. 2541 : 12 - 13) ได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 5 รูปแบบ คือ

1. การเลือกตั้ง หมายถึง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ซึ่งรวมหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ (Patriotic) เช่น การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยการสมัครรับเลือกตั้งและการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (Vote) เท่ากับเป็นการแสดงถึงสิทธิของประชาชนที่จะมีโอกาสในการตัดสินใจ หรือเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนคนทางการเมือง ตลอดจนโอกาสที่ตนจะเสนอตัวเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองเสียเอง

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิใน

การลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน หมายถึง เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนอย่างไรก็ตาม ผู้มีบทบาทนี้แตกต่างกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่พรรคฯหาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมือง และการช่วยพรรคฯหาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่พรรคฯหาเสียงดังกล่าว

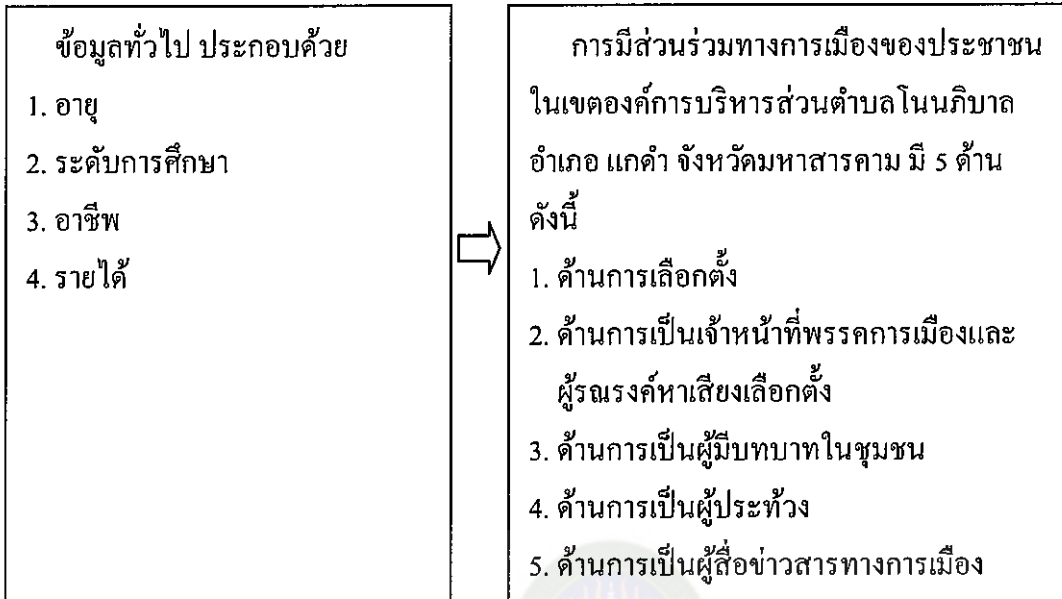
4. การเป็นผู้ประท้วง หมายถึง ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณะชน ถ้ารัฐบาลหาสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับชุมชนประท้วงรวมทั้งการเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

5. การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมถกปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้าร่วมแบบนี้ มักเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง

กล่าวโดยสรุปว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ด้านการเป็นผู้ประท้วง และด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 3,376 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 358 คน (Yamane. 1973 : 727) ตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e แทน ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 สามารถแทนค่าได้ดังนี้

$$n = \frac{3,376}{1 + 3,376 (0.05)^2} = \frac{3,376}{9.44} = 357.62$$

$$n = 358 \text{ คน}$$

2.1 ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแสดงตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านโนนภิบาล	391	40
2	บ้านโนนศรี	291	31
3	บ้านนาคุณ	282	30
4	บ้านโคกกลาง	162	17
5	บ้านโสกแดง	311	33
6	บ้านหนองค้อ	138	15
7	บ้านโนนสระพัง	220	24
8	บ้านหนองไผ่	269	28
9	บ้านโคกลิ้น	256	27
10	บ้านโคกก่อง	145	15
11	บ้านโนนสำราญ	184	19
12	บ้านวงศ์พัฒนา	166	18
13	บ้านไผ่ล้อม	360	38
14	บ้านโนนแก้ว	201	23
	รวม	3,376	358

2.2 จากผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

หลังจากได้สัดส่วนตัวอย่างจากจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้านแล้ว ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ตามสัดส่วนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้าน แล้วใช้วิธีการจับสลาก โดยเขียนชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงในแผ่นกระดาษ ใช้ 1 แผ่น ต่อ 1 ชื่อ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงในกล่อง เขย่าให้คละกัันไป แล้วจึงหยิบออกมาที่ละแผ่น เมื่อจับได้ชื่อใดก็เขียนไว้แล้วนำเข้าไปในกล่อง เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน ถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่ เมื่อครบตามจำนวนสัดส่วนในหนึ่งหมู่บ้านแล้ว ก็จะมีการจับสลากของแต่ละหมู่บ้านไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบ 14 หมู่บ้าน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 358 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires)

แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 ข้อ จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ด้านการเป็นผู้ประท้วง และด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - End) เพื่อให้ผู้ตอบข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้คือ

1.1 ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการวิจัย

1.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงระดับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 ข้อ จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ด้านการเป็นผู้ประท้วง และด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ตามลำดับ

1.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

2. การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร IOC : (Index of Consistency) ตามวิธีของ Rovinelli and Hambleton โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- + 1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 0 = ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แล้วนำข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญที่มีผลการประเมินตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ของการวิจัยด้วยค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมี 3 ท่าน ได้แก่

2.1.1 นายพิทักษ์พล ประทา วุฒิการศึกษา ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ตำแหน่ง นักบริหารงานทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.1.2 นายกมล ตราชู วุฒิการศึกษา ค.ด. (การบริหารจัดการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ อันดับ ค.ศ. 3 สำนักการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.1.3 นายเรณูวัฒน์ พงษ์อุทธา วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การวิจัย) ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาลัย อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีสิทธิ์ อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .82

2.3 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 14 หมู่บ้าน
2. แต่งตั้งผู้ช่วยผู้ศึกษาในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมทั้งหมด 14 คน
3. ให้ผู้ช่วยผู้ศึกษาในแต่ละหมู่บ้านแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 358 คน ซึ่งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการวิจัยและความเป็นอิสระในการให้ข้อมูลรายละเอียดของแบบสอบถาม ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเข้าใจตรงกัน และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน
4. เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตรงตามกำหนดเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการรวบรวมประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding

form)

3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว ให้คะแนนแต่ละข้อจากจำแนกรายข้อในแบบสอบถามกำหนดไว้ 5 ระดับให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

เพื่ออธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแคว้น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. สถิติที่ใช้ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแคว้น จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแคว้น จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product Moment Correlation Coefficient) มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอภิปรายเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนของการเสนอผลการวิจัย
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
R^2	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (sig.)
f	แทน	ความถี่

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การ

บริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยทำการสรุปแต่ละประเด็นคำถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
ผลปรากฏดัง ตารางที่ 3,4,5 ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลอายุและรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ค่าสูงสุด Max	ค่าต่ำสุด Min	ค่าเฉลี่ย Mean	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.
อายุ (ปี)	43.35	18	69	9.01
รายได้ต่อเดือน (บาท)	25,000	600	7,604.22	3,579.62

ตารางที่ 4 ข้อมูลระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	10	2.80
2. ป.4	72	20.10
3. ป.6	83	23.20
4. ม.3	82	22.90
5. ม.6/ปวช.	32	8.90

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. อนุปริญญา/ปวส.	40	11.20
7. ปริญญาตรี	32	8.90
8. ปริญญาโท	7	2.00
รวม	358	100

ตารางที่ 5 ข้อมูลอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
1. ไม่ได้ทำงาน	5	1.40
2. ไม่แน่นอน	5	1.40
3. รับจ้างทั่วไป	120	33.50
4. ลูกจ้างเอกชนชั่วคราว	10	2.80
5. ลูกจ้างบริษัท	12	3.40
6. เกษตรกร	165	46.10
7. ค้าขาย	13	3.60
8. ข้าราชการ	23	6.40
9. รัฐวิสาหกิจ	5	1.40
รวม	358	100

จากตารางที่ 3,4,5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 358 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ยประมาณ 43 ปี อายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม 69 ปี และอายุต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากับ 18 ปี การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ป.6 คิดเป็นร้อยละ 23.20 รองลงมาคือ ม.3 คิดเป็นร้อยละ 22.90 ป.4 คิดเป็นร้อยละ 20.10 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 46.10 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 34.08 ข้าราชการคิดเป็นร้อยละ 6.98 และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยมีรายได้ประมาณ 7,604.22 บาท รายได้สูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม 25,000 บาท และรายได้ต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากับ 600 บาท

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

2.1 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

ด้านที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การเลือกตั้ง	3.87	0.43	มาก
2	การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	1.69	0.49	น้อย
3	การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน	3.44	0.50	ปานกลาง
4	การเป็นผู้ประท้วง	1.44	0.31	น้อยที่สุด
5	การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง	2.64	0.52	ปานกลาง
โดยรวม		2.62	0.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) และรายด้านอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.87$) รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ($\bar{X} = 3.44$) ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = 2.64$) รายด้านอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.69$) รายด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้ประท้วง ($\bar{X} = 1.44$)

2.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกรายด้าน

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเลือกตั้ง

ข้อ	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ติดตามข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	4.33	0.69	มาก
2	ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสมัครใจ	4.58	0.49	มากที่สุด
3	รับฟังการหาเสียงจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.56	0.67	มาก
4	มีความสนใจสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	2.80	1.22	ปานกลาง
5	มีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนในเขตหมู่บ้านของท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.89	0.81	มาก
6	เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	3.90	0.87	มาก
7	มีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง	4.06	0.76	มาก
โดยรวม		3.87	0.43	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสมัครใจ ($\bar{X} = 4.58$) อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ท่านติดตามข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.58$) ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง ($\bar{X} = 4.06$) ท่านเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.90$) ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนในเขตหมู่บ้านของท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.89$) ท่านรับฟังการหาเสียงจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.56$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ท่านมีความสนใจสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.80$)

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้ง

ข้อ	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง	1.80	0.87	น้อย
2	บริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง	1.06	0.24	น้อยที่สุด
3	ร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	1.78	0.94	น้อย
4	ร่วมสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายของผู้บริหาร	2.11	1.07	น้อย
โดยรวม		1.69	0.49	น้อย

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านร่วมสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายของผู้บริหาร ($\bar{X} = 2.11$) ท่านเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง ($\bar{X} = 1.80$) ท่านร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.78$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน คือ ท่านบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.06$)

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน

ข้อ	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว	3.28	0.74	ปานกลาง
2	มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะ	3.41	0.53	ปานกลาง
3	เข้าไปติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม	3.04	0.87	ปานกลาง
4	มีบทบาทในการทำประชาคมหมู่บ้าน	4.03	0.89	มาก
5	มีบทบาทต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.82	0.89	มาก
6	มีบทบาทต่อการปฏิบัติงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.07	0.88	ปานกลาง
โดยรวม		3.44	0.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีบทบาทในการทำประชาคมหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.03$) ท่านมีบทบาทต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.82$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะ ($\bar{X} = 3.41$) ท่านก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ($\bar{X} = 3.28$) ท่านมีบทบาทต่อการปฏิบัติงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.07$) ท่านเข้าไปติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ($\bar{X} = 3.04$)

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านการเป็นผู้ประท้วง

ข้อ	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล	1.37	0.48	น้อยที่สุด
2	ประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชน	1.41	0.49	น้อยที่สุด
3	เข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และปฏิเสธการ ยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม	1.44	0.54	น้อยที่สุด
4	มีการประท้วงประเด็นสาธารณะ เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาดินน้ำท่วม เป็นต้น	1.48	0.61	น้อยที่สุด
5	เคยประท้วงต่อรองผลประ โยชน์กับองค์การบริหาร ส่วนตำบล เช่น การก่อสร้างถนน การก่อสร้าง น้ำประปา เป็นต้น	1.50	0.73	น้อยที่สุด
โดยรวม		1.44	0.31	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้ประท้วง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด 5 ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีบทบาทในการทำประชามหมู่บ้าน ($\bar{X} = 1.50$) ท่านมีการประท้วงประเด็นสาธารณะ เช่น ปัญหาขยะ เป็นต้น ($\bar{X} = 1.48$) ท่านเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม ($\bar{X} = 1.44$) ท่านประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 1.41$) ท่านเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล ($\bar{X} = 1.37$)

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง

ข้อ	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีการติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ	3.70	1.11	มาก
2	ท่านมีการส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมือง	2.18	0.85	น้อย
3	ท่านมีส่วนร่วมแก้ปัญหาทางการเมือง	1.99	0.89	น้อย
4	ท่านให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน	2.65	0.98	ปานกลาง
5	ท่านให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์	2.82	1.20	ปานกลาง
6	ท่านมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง	2.63	0.81	ปานกลาง
7	ท่านมีการสื่อสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล	1.66	0.83	น้อย
8	ท่านมีความสนใจทางการเมือง	3.50	0.54	ปานกลาง
	โดยรวม	2.64	0.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ท่านมีการติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.70$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีความสนใจทางการเมือง ($\bar{X} = 3.50$) ท่านให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.82$) ท่านให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน ($\bar{X} = 2.65$) ท่านมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง ($\bar{X} = 2.63$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีการส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมือง ($\bar{X} = 2.18$)

ท่านมีส่วนร่วมแก้ปัญหาทางการเมือง ($\bar{X} = 1.99$) ท่านมีการสื่อสารทางการเมืองเหล่านี้จะ
วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ($\bar{X} = 1.66$)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ 0.05 แสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ
จังหวัดมหาสารคาม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วม		การ เลือกตั้ง	การเป็น เจ้าหน้าที่พรรค การเมืองและผู้ รณรงค์หาเสียง เลือกตั้ง	การเป็นผู้มี บทบาทใน ชุมชน	การเป็นผู้ ประท้วง	การเป็น ผู้สื่อข่าว สารทาง การเมือง	รวม
อายุ	R	.004	-.030	-.072	-.006	.016	-.028
	Sig. (2-tailed)	.939	.576	.176	.910	.766	.601
การศึกษา	R	-.009	.091	.021	-.032	-.005	.025
	Sig. (2-tailed)	.865	.086	.697	.541	.920	.641
อาชีพ	R	.010	-.005	.029	.004	-.006	.010
	Sig. (2-tailed)	.847	.930	.583	.937	.903	.855
รายได้	R	-.053	.044	-.017	-.076	-.006	-.024
	Sig. (2-tailed)	.314	.408	.754	.154	.903	.648

จากตารางที่ 12 ผลจากการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มี
ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยต้องการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม แสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการเป็นผู้ประทั้ว	
1. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดให้โดยการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน	17
2. ควรจัดประชาคม หรือจัดโครงการ อบรมเคลื่อนที่เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและพบปะกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	15

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ได้จากการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ด้านการเป็นผู้ประทั้ว มีจำนวนข้อเสนอแนะ 2 ข้อ คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้โดยการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ควรจัดประชาคม หรือจัดโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและพบปะกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 358 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย ประมาณ 43 ปี อายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม 69 ปี และอายุต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 18 ปี การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ป.6 คิดเป็นร้อยละ 23.20 รองลงมา คือ ม.3 คิดเป็นร้อยละ 22.90 ป.4 คิดเป็นร้อยละ 20.10 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 46.10 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 34.08 ข้าราชการคิดเป็นร้อยละ 6.98 และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยมีรายได้ประมาณ 7,604.22 บาท รายได้สูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม 25,000 บาท และรายได้ต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากับ 600 บาท

2. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบล

โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) และรายด้านอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.87$) รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไป น้อย คือ ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ($\bar{X} = 3.44$) ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = 2.64$) รายด้านอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

และผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.69$) อยุ่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้ประห้วง ($\bar{X} = 1.44$)

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาลอำเภอแ่กคำ จังหวัดมหาสารคาม

พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแ่กคำ จังหวัดมหาสารคาม ที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาลอำเภอแ่กคำ จังหวัดมหาสารคาม

ได้จากการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 ด้านการเป็นผู้ประห้วง มีจำนวนข้อเสนอแนะ 2 ข้อ คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้โดยการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ควรจัดประชาคม หรือจัดโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่เพื่อใ้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและพบปะกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาลอำเภอแ่กคำ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาลอำเภอแ่กคำ จังหวัดมหาสารคาม

พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลโนนภิบาล อำเภอแ่กคำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่บริการได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ พร้อมทั้งกำหนดนโยบายขององค์กร การวางแผนพัฒนา การจัดเวทีประชาคม และแสดงความคิดเห็นการปฏิบัติงานของสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล ซึ่งทางองค์การบริหาร

ส่วนตำบลโนนภิบาลควรมีการส่งเสริมและรณรงค์ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นและจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เสนอแนวทางดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะทำให้ปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่นและข้าราชการท้องถิ่น เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับ สุวิทย์ จันแข่ง (254) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลระแหงเผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการวิจัยถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนใน ตำบลระแหงเผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบคือ การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทุกระดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ความสนใจเรื่องการเมือง การเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือช่วยในการโฆษณาหาเสียงเพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง โดยพิจารณาทุกด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง การวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การวิจัย รายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมืองและการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่เพศ อายุ การเป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และสอดคล้องกับ สวัสดิ์ เพชรขาว (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลที่วัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องในส่วนของเพศ อายุ การวิจัยและรายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ อาทิตย์ บุญคง (2550 : 65 - 68) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อเทศบาลตำบลดอกคำใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารงานเทศบาลตำบลดอกคำใต้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการไปใช้สิทธิ์ทางการเมืองและด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีอยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในฐานะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยกลุ่มตัวอย่างมีอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาลอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิจัยพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม นำไปอภิปรายผลดังนี้

2.1 อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยซึ่งอยู่ในช่วงวัยทำงานและมีประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาชุมชน ต้องการให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น อีกทั้งช่องทางในการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่ว่าจะอายุมากหรืออายุน้อยก็สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ โดยไม่จำกัดว่าอายุมากจะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย แสดงให้เห็นว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ กากิ่ง (2545 : 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ (2545 : 46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ ต่างก็ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2 ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาลอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก จึงมีระดับการศึกษาที่ไม่สูงมาก แต่ไม่ได้หมายความว่าระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้น้อยตามลงไปด้วย แต่เพราะว่านโยบายของรัฐบาลที่กระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นนั้นมีผลกระทบโดยตรงกับประชาชนในพื้นที่อยู่แล้ว รวมถึงประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข่าวสารได้อย่างหลายช่องทางมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้

ไม่ว่าประชาชนจะมีระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากหรือมีระดับการศึกษาที่สูง ก็สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข่าวสารได้โดยไม่แตกต่างกัน จึงแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ กากิ่ง (2545 : 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบล พระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ (2545 : 46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษา ต่างก็ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต ตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก เพราะตำบล โนนภิบาลนั้นเป็นสังคมชนบท แต่ไม่ได้หมายความว่า การประกอบอาชีพที่ต่างกันนั้นจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากขึ้นหรือน้อยลงตามไปด้วย แต่เพราะว่า นโยบายของรัฐบาลที่กระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นนั้นมีผลกระทบโดยตรงกับ ประชาชนในพื้นที่อยู่แล้ว รวมถึงประชาชนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งจะเห็นได้ว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับที่สูง ส่วนใหญ่ของประชาชน ผู้มาใช้สิทธินั้นประกอบอาชีพเกษตรกร หรือไม่ว่าประชาชนจะมีอาชีพอะไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่ตำบล โนนภิบาลออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับที่สูง จึงเป็นข้อพิสูจน์ว่าประชาชนไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไรก็สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยไม่แตกต่างกัน จึงแสดงให้เห็นว่าอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ กากิ่ง (2545 : 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบล พระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลพระสมุทรเจดีย์ ในทุกองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ สันติกาญจน์

(2545 : 46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อาชีพ ต่างก็ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.4 รายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาลอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก ทำให้มีรายได้โดยเฉลี่ยที่ไม่สูงมาก แต่ไม่ได้หมายความว่า การมีรายได้สูงนั้นจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากขึ้นหรือน้อยลงตามไปด้วย ดังจะยกตัวอย่างว่าการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกคนไม่ว่าจะมีรายได้มากหรือรายได้น้อยต่างก็มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งคนละหนึ่งสิทธิ์หนึ่งเสียง ทุกคนมีสิทธิ์ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งที่เท่ากัน จึงเป็นข้อพิสูจน์ว่าประชาชนจะมีรายได้มากหรือมีรายได้น้อย ประชาชนก็สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยไม่แตกต่างกัน จึงแสดงให้เห็นว่ารายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ กาทัง (2545 : 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ (2545 : 46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้ ต่างก็ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาลอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาลอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล ดังนี้

1.1 กลุ่มที่อาศัยผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้ประท้วง มีจำนวนข้อเสนอแนะ

2 ข้อ คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้โดยการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ควรจัดประชาคม หรือจัดโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและพบปะกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

1.2 กลุ่มที่อาศัยผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ควรแนะนำให้จัดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน เพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ควรคำนึงถึงความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

1.3 กลุ่มที่อาศัยผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ด้านการเป็นผู้ประถัง มีจำนวนข้อเสนอแนะ 2 ข้อ คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้โดยการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ควรจัดประชาคม หรือจัดโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและพบปะกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้ประถัง ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปอยากจะทำให้ศึกษาในปัจจัยที่มีผลต่อการประถังทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

บรรณานุกรม

- กฤติยา พลละสุ. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลโพธิ์สัย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- โกมินทร์ กุลเวชกิจ. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- จันทนา สุทธิจารี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ : มสธ.
- จิราภรณ์ เชื้ออยู่ทรัพย์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. ภาคนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2526). การบริหารงานพัฒนาชนบท การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชลัช จงสืบพันธ์. (2546). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น,” ใน เอกสารการสนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น หน้าที่ 8 - 16. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชนัญธิดา ประโยชริต. (2547). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เชาวนวัศ เสนพงศ์. (2547). การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไชยพร ตันท์จิตานนท์. (2536). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล : การวิจัยเทศบาลนครเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- ชวงค์ ฉายาบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง.
- ดำรงราชานุภาพ, สถาบัน. (2539). รูปแบบการประสานแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตำบลและ
ท้องถิ่น ในอนาคต. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักปลัดกระทรวง
มหาดไทย.
- ตะติยาวัฒน์ สุวรรณศรี. (2547). บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อการ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัด
นครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้า รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. เอกสารประกอบการ
ศึกษา งานของคณะกรรมการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน
วุฒิสภา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ทศพล ประทีปเมือง. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้านในเขต
บ้านโสกจาน หมู่ที่ 7 ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทะเบียนอำเภอแกลง, สำนัก. (2559). รายงานจำนวนประชากรในเขตตำบลโนนภิบาล อำเภอ
แกลง จังหวัดมหาสารคาม : ที่ว่าการอำเภอแกลง.
- _____. (2559). รายงานจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง
จังหวัดมหาสารคาม : ที่ว่าการอำเภอแกลง.
- ทิวากร ภูกิ่งเงิน. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขต
เทศบาล ตำบลอุ่มเม่า อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นัฐิภาล ศรีจันทร์โท. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วน ตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประชาสัมพันธ์, กรม. (2557). ส่วนราชการมหาสารคาม เปิดบริการเคลื่อนที่คืนสุขให้
ประชาชน. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2557 จาก http://contentcenter.prd.go.th/contentview_fullpage.aspx?folder=579&subfolder=&contents=32686.

- ประทาน คงฤทธิศึกษาการ. (2524). การปกครองเมืองพญา. กรุงเทพฯ : สหายบล็อก และการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ สันติกาญจน์. (2545). การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พัฒนาข้าราชการพลเรือน, สถาบัน. (2550). การเรียนรู้รัฐธรรมนูญ 2540 ด้วยตนเอง : การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : บริษัท แอ็คทีฟ พริ้ง จำกัด.
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วัชรী ดำนกุล. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอายุ 18 - 20 ปี : ศึกษากรณี อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์ พัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิฑูรย์ ขำเจริญ. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการและครอบครัวกองบิน 1 กองพลบินที่ 3 กองบัญชาการทางอากาศ. เชียงใหม่ : ศูนย์บริหารงานวิจัย.
- วิทยา นภาศิริกุลกิจ. (2521). การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2545). การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2538). ทศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2547). การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สมพิศ สุขแสน. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิศต์. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิศต์.
- สวัสดิ์ เพชรขาว. (2550). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลที่วัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2545). การบริหารราชการในส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.

- สุรียพร คุรุสิทธิ์. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุพจน์ แก้วเจริญ. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลแดงใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- สุวิทย์ จันแข่ง. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสกสรร ทักสิน. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหัวนา คำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อภิไท สอนทอง. (2553). การรับรู้เกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองและรากเหง้าทางความคิดของคนชนบทไทยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง : กรณีศึกษาประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 และ 2 จังหวัดพิจิตร : วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล ที่ทำการ. (2552). ผลการนับคะแนนเลือกตั้งนายก อบ. องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม : องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล.
- อาชญวิษณุ ชุมพงษ์ศักดิ์. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อคิน รพีพัฒน์. (2532). “มานุษยวิทยาสังคมกับการพัฒนาชนบท,” ใน บทบาทของวิชาสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์กับการพัฒนาชนบท. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- อนันต์ อนันตกุล. (2536). คนมหาดไทย 2549 - 2536. กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุสนา สิมหาล้า. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ฤทัยรัตน์ กากิ่ง. (2545). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

Bryant, C. and White, L. G. (1976). **Managing Development in the Third World**. Colorado : Westview.

Clark, John J. (1957). **Outline of Local Government of the United Kingdom** . London : Pitman.

Denis Goulet. (1973). **The cruel choice: A new concept in the theory of development**. New York : Atheneum.

Erwin, William. (1976). **Participation Management : Concept, Theory, and Implementation**. Atlanta, Ga : Georgia State University.

Hollway William V. (1951). **State and Local Government in the United States**. New York : Mc Graw-Hill.

Kaufman, H.F. (1949). **Participation in organized Activities in Selected Kentucky Localities**. Agricultural Experiment Station Bulletin

Keith, Davis. (1972). **Human Behavior of World - Man Relations and Organization Behavior**. New York : Mc Graw-Hill.

Michael P. Todaro. (1994). **Economic development**. 5th ed. New York : Longman.

Milbrath, Lesyer W. (1977). **Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics**. 2 nd. Ed. Chicago : Rand McNaily.

Nie Norman H. and Sidney Verba. (1975). "Political Participation," in **Handbook of political Science**. V. 4. edited by Fred I. Greenstein and Nelson W. Polsby. P. 9-12 Massachusetts : Addison Wesley.

Robson, William A. (1953). "Local government," in **Encyclopedial Science**. New York : The Macmillan Company.

Svante Ersson and Jan-Erik Lane. (1996). "Democracy and development : A statistical exploration," in **Democracy and development : Theory and practice**. Cambridge : Polity Press.

Will Daniel. (1967). **A Compartive Survey of Local Govt and Administration**. Bangkok :
Kurusapha Press.

Yamane, Taro. (1973). **Statistic and Introductory Analysis**. 3rd Ed. New York : Harper and
Row.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ.....ปี

2. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ป.4
☐ ป.6	☐ ม.3
☐ ม.6/ปวช.	☐ อนุปริญญา/ปวส.
☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท

3. อาชีพ

☐ ไม่ได้ทำงาน	☐ ไม่แน่นอน
☐ รับจ้างทั่วไป	☐ ลูกจ้างเอกชนชั่วคราว
☐ ลูกจ้างบริษัท	☐ เกษตรกร
☐ ค้าขาย	☐ ข้าราชการ
☐ รัฐวิสาหกิจ	☐ เจ้าของธุรกิจ

4. รายได้ต่อเดือน.....บาทต่อเดือน (โดยประมาณ)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

โนนภิบาล อำเภอแคว้น จังหวัดมหาสารคาม

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วม

ของท่าน เพียงข้อ 1 คำตอบ กรุณาตอบทุกข้อ

1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแคว้น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านการเลือกตั้ง							
1	ท่านติดตามข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง						
2	ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความ สมัครใจ						
3	ท่านรับฟังการหาเสียงจากผู้สมัคร รับเลือกตั้ง						
4	ท่านมีความสนใจสมัครรับเลือกตั้ง เป็น สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล						
5	ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ ประชาชนในเขตหมู่บ้านของท่าน ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง						
6	ท่านเข้ารับการอบรม ความรู้ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง						

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแคว้น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	

2. ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

7	ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง						
8	ท่านเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้ง ในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและ ในการรณรงค์หาเสียง						
9	ท่านบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัคร รับเลือกตั้ง						
10	ท่านร่วมในการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้ง						
11	ท่านร่วมสนับสนุนหรือคัดค้าน นโยบายของผู้บริหาร						

3. ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน

12	ท่านก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหา สังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว						
13	ท่านมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรม สาธารณะ						
14	ท่านเข้าไปติดต่อกับทางราชการ ในเรื่องปัญหาสังคม						
15	ท่านมีบทบาทในการทำประชาคม หมู่บ้าน						
16	ท่านมีบทบาทต่อการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล						

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบล โนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
17	ท่านมีบทบาทต่อการปฏิบัติงาน ของสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล						

4. ด้านการเป็นผู้ประท้วง

18	ท่านเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือก่อให้เกิดจลาจล						
19	ท่านประท้วงอย่างแข็งขันและ เปิดเผยต่อสาธารณชน						
20	ท่านเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วง รัฐบาล และปฏิเสธการยอมรับ กฎหมายที่ไม่ยุติธรรม						
21	ท่านมีการประท้วงประเด็น สาธารณะ เช่น ปัญหาขยะ ปัญหา ถนนชำรุด เป็นต้น						
22	ท่านเคยประท้วงต่อรอง ผลประโยชน์กับองค์การบริหาร ส่วนตำบล เช่น การก่อสร้างถนน การก่อสร้างน้ำประปา เป็นต้น						

5. ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง

23	ท่านมีการติดต่อข่าวสารทางการเมือง อยู่เสมอ						
24	ท่านมีการส่งข่าวสารแสดงการ สนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมือง						

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
25	ท่านมีส่วนร่วมแก้ปัญหาทาง การเมือง						
26	ท่านให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ การเมืองแก่เพื่อนในชุมชน						
27	ท่านให้ความสนใจแก่ทาง ราชการ และการเขียนจดหมาย หรือบทความถึงบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์						
28	ท่านมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง						
29	ท่านมีการสื่อสารทางการเมือง เหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล						
30	ท่านมีความสนใจทางการเมือง						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

1. ด้านการเลือกตั้ง

.....

.....

.....

2. ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

.....

.....

.....

3. ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน

.....

.....

.....

4. ด้านการเป็นผู้ประหวัง

.....

.....

.....

5. ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ค่าความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
2.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
3.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
4.	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
5.	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
6.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
7.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
8.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
9.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
10.	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
11.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
12.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
13.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
14.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
15.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
16.	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
17.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
18.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
19.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
20.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
21.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
22.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
23.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
24.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ค่าความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
25.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
26.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
27.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
28.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
29.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
30.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

หมายเหตุ

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม อยู่ในเกณฑ์ที่ถือว่าวัด
ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

คำถามข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1	78.35	98.951	.820
ข้อ2	78.05	104.100	.828
ข้อ3	79.05	99.228	.820
ข้อ4	79.73	97.179	.826
ข้อ5	78.73	96.922	.817
ข้อ6	78.73	94.615	.814
ข้อ7	78.65	100.695	.824
ข้อ8	80.73	99.743	.825
ข้อ9	81.58	104.763	.827
ข้อ10	80.83	97.379	.820
ข้อ11	80.53	93.179	.815
ข้อ12	79.38	96.651	.816
ข้อ13	79.23	102.743	.826
ข้อ14	79.68	96.738	.818
ข้อ15	78.68	98.533	.822
ข้อ16	78.83	97.379	.820
ข้อ17	79.63	95.010	.815
ข้อ18	81.28	102.717	.825
ข้อ19	81.28	102.769	.825
ข้อ20	81.23	102.281	.825
ข้อ21	81.13	105.548	.832
ข้อ22	81.13	105.292	.834
ข้อ23	79.03	95.307	.822
ข้อ24	80.48	100.615	.826
ข้อ25	80.68	101.610	.829

คำถามข้อที่	Scale Mean if Item	Scale Variance if Item	Cronbach's Alpha if
	Deleted	Deleted	Item Deleted
ข้อ26	79.90	98.246	.824
ข้อ27	79.78	95.410	.822
ข้อ28	79.95	93.997	.811
ข้อ29	80.90	97.733	.820
ข้อ30	79.08	101.866	.824

หมายเหตุ

1. N of Cases = 40
2. N of Items = 30
3. Alpha = .827

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รท.รปศ ๐๑๓๘/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ถ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายกองกัการนิรบรรเท่วนตมตโนนภินาถ

ด้วย นายสนากร ไสโศก รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๕๐๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษาระยะเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังเข้า
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภินาถ
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้า
ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรแสดงกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้ถือสิทธิ
เลือกตั้งที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภินาถ อำเภอแกลง จังหวัด
มหาสารคาม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สุทธาไรย์มาแบ่ง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๓๕๘ คน เพื่อนำข้อมูล
ไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาทร ยุภาทร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๕๓-๗๖๓๖๕๕
โทรสาร ๐๕๓ ๗๖๓๖๕๕

ที่ ร.ร.ปศ. ๐๑๓๙/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เขียน นายกองศักดิ์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล

ด้วย นายธนกร ไชยโคก รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๑๑๑๕๐๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้า
ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้สัญ
เลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม มีอายุตั้งแต่
๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๓,๓๕๑ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร (ยุภาพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๒๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๒๕๕๕

ที่ รศ.รปท.ว ๐๔๓๓๗/๒๕๕๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๑

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง เกียรติคุณเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายพิทักษ์พล ประทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอนามกร ไส้โสก รหัสประจำตัว ๕๖๕๖๒๐๐๑๑๕๖๗ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ อยู่นับนการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังเข้า
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
- ตรวจสอบด้านกาารวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านภาษา
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ของขอเรียน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุภาพร บุภักดิ์)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๕๑-๗๒๐๕๕๕
โทรสาร ๐๕๑-๗๒๐๕๕๕

ที่ รศ.รปศฯ ๐๑๐๗/๒๕๕๔

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง เขียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายเรวัตต์ พงษ์อุทธา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายธนากร ไสโศภ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๒๐๐๑๐๕๐๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำส่งทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนนิบาล
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินการด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องต้นเนื้อหา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบสำเนาภาษา
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ของขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุกภาพร ยุกภาพ)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๑-๗๐๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๑-๖๒๖๕๕๕

ที่ ร.ร.บ.ศ.ว ๐๑๓๗/๒๕๕๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกมล คราฐู

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นายธนากร ไสโสภ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๕๐๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษาอเนกเวลาารังการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำเรื่องทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนกีเขาล
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องค่างเนื้อหา
- ตรวจสอบค่าการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบสำเนาภาษา
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนขอเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธ ยุทธ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๕๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๐๓๕๕๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายธนากร ใสโสศก
วันเกิด	28 กรกฎาคม 2530
สถานที่เกิด	8/1 ถนนสารคามวาปี ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	8/1 ถนนสารคามวาปี ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่ง	ลูกจ้าง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	การแพทย์แผนไทยบัณฑิต (พท.บ.) สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2560	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม